



Ο συγγραφέας του μαζοχισμού

Ενας σημαντικός δημιουργός Ο Ζάχερ - Μαζόχ και η παράξενη «λογοτεχνία» του

Είναι ο «άντιποδας»
τού μαρκήσιου Σάντ;

Η καθυστέρηση που σημειώθηκε στην Ελλάδα στον εκδοτικό τομέα, όσον αφορά σε έργα ξένων συγγραφέων, είχε σαν αποτέλεσμα να μένουν άγνωστα στο ελληνικό κοινό, ακόμη και το ενδιαφέρον, πολλά σημαντικά έργα της ξένης λογοτεχνίας. Τα τελευταία δέκα χρόνια παρατηρείται μία τάση να καλυφθεί ο χαμένος χρόνος και πραγματικά γίνεται μία προσπάθεια να δοθούν πολλά από τα άριστοτεμάριά της παγκόσμιας πεζογραφίας και ποίησης, ανεξάρτητα από την ποιότητα των μεταφράσεων που δεν είναι πάντα η επιθυμητή.

Ηταν φυσικό να λείψουν από τις ελληνικές εκδόσεις κάποια βιβλία που θα δημιουργήσουν προβλήματα. Κλασικό παράδειγμα η περίπτωση του μαρκήσιου Ντέ Σάντ, που η έκδοση κάποιων έργων του στην ελληνική δημοσίευση προβλήματα στους εκδότες που «τόλμησαν». Ωστόσο, τελικά ο Ντέ Σάντ εκδόθηκε και διαβάστηκε. Μία ανάλογη, θα μπορούσαμε να πούμε, περίπτωση είναι ο Μαζόχ, ο Λεοπόλδος φον Ζάχερ - Μαζόχ, που όπως ο Σάντ, έδωσε κι

Το πρόβλημα των κρατικών σκηνών, όσο δεν λύνεται σωστά, θα επιδεινώνεται και θα δημιουργεί ασφυκτικές καταστάσεις ή και έρωτες βουλευτών, δικαιολογημένες τις πιο πολλές φορές. Το πρόβλημα δεν είναι νέο και δεν είναι εύκολο να λυθεί, ιδίως αν δεν υπάρχει τόλμη και καμψός για λύση του. Τόν τελευταίο καιρό κατατέθηκε έρσηση βουλευτού (φυσικά, της αξιωματικής αντιπολίτευσης, του κ. Μιχ. Παπακωνσταντίνου) που ανακινεί προβλήματα και καταστάσεις του ΚΘΒΕ. Μερικά στοιχεία είναι λαθεμένα (δεν μπορεί, για παράδειγμα, οι έτήσιες εισπράξεις του ΚΘΒΕ να είναι μόνο 3.000.000 δραχμές και μάλλον λείπει ένα μηδενικό από το τέλος), αλλά στις βασικές του γραμμές θίγει υπαρκτά προβλήματα.

Θά πρέπει να ειπωθεί από την αρχή πως τα προβλήματα δεν είναι καινούρια, δεν είναι δηλαδή της τελευταίας τριετίας. Εκείνο που συμβαίνει, όμως, είναι ότι τα προβλήματα όχι μόνο δεν επιλύθηκαν από τους τωρινούς αρμόδιους (υπουργείο, διοίκηση και διευθύνση θεάτρου) αλλά επιδεινώθηκαν. Και ακριβώς εκεί είναι το πρόβλημα, που γίνεται φανερό από πολλά στοιχεία και συμβάντα, όπως, για παράδειγμα, η τάση να αυξηθούν οι ήθοιοι από 100, επιδίωξη των ήθοιων που φαίνεται ότι, τελικά, θα αποδωθεί το θέατρο.

Τά έχουμε ξαναγράψει, αλλά ός τα πούμε ακόμη μία φορά αυτά τα πράγματα, μήπως και βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση και στην ουσιαστικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων των κρατικών σκηνών μας.

Απαράδεκτος γιγαντισμός

Ισως το ουσιαστικό πρόβλημα των κρατικών σκηνών μας είναι ότι απέκτησαν έναν αδικαιολόγητο γιγαντισμό, έγιναν «όργανισμοι - τέρατα», που πιδούν να έχουν (θα έπρεπε να έχουν) την τύχη των δεινοσαύρων και των μαμούθ. Και ο γιγαντισμός

με τις απαράδεκτες διαστάσεις που αποκτά βαθμιαία. Θα δώσουμε παρακάτω συγκριτικά στοιχεία.

Ευθύς, όμως, από την αρχή θά πρέπει να πω (και το έχω ξαναπει, ακόμη κι όταν υπηρέτούσα στο ΚΘΒΕ) ότι εκείνο που επιβάλλεται να γίνει είναι να αναδιορθωθούν τα θέατρα, τόσο από άποψη διοικητική, όσο και από άποψη σύνθεσης προσωπικού. Θά πρέπει για να σωθεί μία κρατική σκηνή: α) Νά μειωθεί το προσωπικό της σε 60 ήθοιους, άλλους τσάους τεχνικούς και 10-12 διοικητικούς. Ο Καραντινός δούλευε με λιγότερους και έβγαζε πλουσιότερο πρόγραμμα. β) Νά καταργηθούν τα διοικητικά συμβούλια, να διοικείται το θέατρο από έναν άξιο διευθυντή και μία έμπομελή καλλιτεχνική επιτροπή και να ενεργοποιηθούν οι διοικητικοί του υπάλληλοι. Για να μην προκύψει ανεργία, να δημιουργηθούν άρτια δημοτικά ή περιφερειακά θέατρα με ανάλογες διαστάσεις. Εκεί κανείς δεν θά χάσει τη δουλειά του και τα θέατρα (κρατικά και δημοτικά) θά γίνουν πιο αποδοτικά και πιο εύληκτα. Και θά δει η επαρχία καλό θέατρο.

Χρειάζεται τόλμη

Τά έρωτημα είναι: ποιός έχει τό κόσια να κάνει κάτι τέτοιο; Η «άλλαγή» έδειξε πως δεν τ' έχει, αφού όχι μόνο δεν βελτίωσε τίποτε, αλλά αντίθετα, με συνεχείς παραχωρήσεις και συρρικνώσεις δραστηριότητας, χειρότερη τα πράγματα. Αλλά τό έρωτημα επίσης είναι: μήπως θά τολμούσε κάποια άλλη κυβέρνηση; Θά τολμούσε να πάρει ριζικά μέτρα, ακόμη και με τόν κίνδυνο, που είναι σαφής, να κλείσουν τα θέατρα από άπενργίες; Είλικρινά θά φέθαλλω, για τό μίν πν ότι είραι δέθαος για τό αντίθετο.

Κι όμως, η κατάσταση που έχει θαμναία δημιουργηθεί μοιάζει με πληγή που κακοφορεί. Σήμερα το ΚΘΒΕ έχει περίπου 90 ήθοιους, οι άλλους 16 καλλιτέχνες του «Λένας χοροθέατρου» και το ΣΕΗ πιέζει για να γίνουν οι ήθοιοι αὐτοί

Οργανισμοί - τέρατα μέ μέτρια απόδοση!

και αὐξάνονται, αλλά τό αποτέλεσμα αντί να γίνεται καλύτερο, γίνεται μικρότερο και μικρότερης σημασίας, χαμηλότερης ποιότητας. Και ο πρώτος άλλος άνθρωπος θά ρωτήσει: γιατί νά δίνονται τό 340 εκατομμύρια, Νά προσέθεσμε ότι δεν είναι μόνο αὐτά κι ότι στό 340 πρέπει να προστεθούν κάποια εκατομμύρια

λένε, όμως είναι απαράδεκτο για τους άλλους εργαζόμενους και φερολογούμενους να βλέπουν ότι κάποια προνομία πλάσματα δεν δουλεύουν καθόλου ή δουλεύουν τρεις μήνες τό χρόνο. Υπάρχουν ήθοιοι που μένουν μόνιμα στην Αθήνα και κάποτε έρχονται κι εδώ να εργαστούν. Και ναι, είναι παλαιά



Ο Καραντινός διευθυντής και η Γεωργία Καραντινού επί μιας διακοπής τους «ήθοιους». Είναι τα δέκα χρόνια μακροχρόνιος έρωτας που αναπτύχθηκε μεταξύ τους ΚΘΒΕ, αλλά είναι επίσης φημισμένη. Είναι δέκα χρόνια μακροχρόνιος έρωτας που αναπτύχθηκε μεταξύ τους ΚΘΒΕ, αλλά είναι επίσης φημισμένη.

όπο τις εισπράξεις, από τό φόρο τέρο τό φαινόμενο. Αλλά αὐτό δεν

Τά νέα βιβλία

Εργα Ελλήνων συνθετών για χορωδία

Στή σειρά των μουσικών εκδόσεων του ΥΠΠΕ και με επιμέλεια του Αντώνη Κοντογεωργίου, εκδόθηκε τό πολύτιμο αὐτό βιβλίο που περιλαμβάνει ελληνικά χορωδιακά έργα «α καπέλο». Η καταγραφή των τραγουδιών σε νότες, ήταν ένα έργο επίπονο, αλλά και τό αποτέλεσμα είναι βετικό, καθώς καλύπτεται μέρος του κενού που υπάρχει στην τομέα αὐτό στις ελληνικές μουσικές εκδόσεις. Στά βιβλία περιλαμβάνονται έργα για μικτή χορωδία, αλλά και συνθέσεις για όμοιες φωνές, εκπροσωπείται ή θρησκευτική και ή κοσμική μουσική, παρουσιάζονται συνθέσεις πρωτότυπες, άλλες που έχουν εμπνευση παραδοσιακή, καθώς και χορωδιακές επεξεργασίες μελωδιών από την περιοχή του δημοτικού τραγουδιού και της βυζαντινής μουσικής. Τά έργα που περιλαμβάνονται στό βιβλίο είναι των συνθετών Χαλιδά, Αδόμη, Κατσούλη, Χριστοδούλου, Μπαλιτά, Παπαιωάννου, Λιώνη, Ζερβού, Ξένου, Σφακιανάκη, Τερζάκη, Ζώρη, Ευαγγελίου, Κουρτουπού, Αντωνίου, Θεοδωράκη, Δραγοτάκη, Καρατάκη, Νεζερίτη, Ιωαννίδη, Μιχαήλδη και Κωνσταντινίδη. Υπάρχουν έργα προσαρμοσμένα στό σύνολο σχεδόν των σημερινών ελληνικών χορωδιών και άλλα δυσκολότερα, που θέτοντας τις χορωδίες μπροστά σε απαιτητικότερες τεχνικούς στόχους, ζητούν ιδιαίτερη προσπάθεια και άσκηση για να αποκαλύψουν την ομορφιά τους.

Γ. Βαφόπουλου: «Σελίδες αυτοβιογραφίας»

Ξανκυκλοφορούν και οι τέσσερις τόμοι του έργου στό οποίο ο ποιητής Γιώργος Βαφόπουλος δίνει όπως μαρτυρεί κι ο τίτλος, στοιχεία της ζωής του από τό παιδικά του χρόνια στην Γεωργική και κατόπιν στη Θεσσαλονίκη του πρώτου παγκόσμιου πόλεμου, του μεσοπολέμου και των χρόνων που ακολούθησαν. Αλλά παράλληλα με τό αυτοβιογραφικό αὐτό στοιχεία, ο ποιητής αφηγείται την ιστορία της πνευματικής ζωής της Θεσσαλονίκης, παρουσιάζοντας πρόσωπα και γεγονότα που σημάδεψαν την πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης από την «ερμηνη χώρα» μέχρι τις νεότερες επιτυχίες για να ολοκληρώσει με τις έντυπώσεις του από ταξίδια στό εξωτερικό. Είναι ένα πολυτιμο βιβλίο τό τετράτομο αὐτό έργο, πληρέστερο από τό τίποτε έχει γραφεί στό χώρο αὐτό, μία πολύτιμη ιστορία της πνευματικής και καλλιτεχνικής ζωής της συμπατριώσεως και των ανθρώπων που συνέβαλαν σ' αὐτήν διασημών και λιγότερο γνωστών.

Τόμας ντέ Κούνινσ: «Εξομολογήσεις ενός Άγγλου όπισοφάγου»

Οι Εξομολογήσεις αυτές, που γραφθηκαν μέσα σε ένα έρωδο τό 1821 και δημοσιεύθηκαν σε δύο τεύχη του «Λόντον Μάγκαζιν», ήταν άρκετες για να χάριζον στον Τόμας ντέ Κούνινσ την τιμή να είναι ο πρώτος

πει να δοθούν τό εκατομμύρια, οι εκατοντάδες των εκατομμυρίων; Για τό αζήτητο;

Δέν φταίνει μόνο οι ήθοιοι

Αλλά ός μίν τό ρίχνουμε όλα στους ήθοιους ή στους άλλους εργαζόμενους των κρατικών σκηνών (που πολλά θά μπορούσε να τους πει κανείς, αν βελήσουν) γιατί οι ευθύνες πάνε και άλλου - κυρίως έκει. Και έννοιά τό ύπουργείο, που σπαταλεί τό χρήματα άπερίοριπτα, χωρίς να αντίχει σε όποιάδήποτε «κόντρα» (τί «άλλαγή» Θεέ μου), αλλά και τους διοικούντες τό θέατρο. Γιατί -έδώ ήρθε ή ώρα των συγκρίσεων- δεν μπορεί να έχεις περίπου 100 καλλιτέχνες, να έχεις όλογο προϋπολογισμό έκτοντάδων εκατομμυρίων και μέχρι τό μέσα Φεβρουαρίου να έχεις ανεβάσει στην κεντρική σκηνή (αὐτό είναι τό κυρίως θέατρο) ένα και μόνο καινούριο έργο. Αλλάτε -κι ός κοιτάδουν τό χαρτί κι ός τά άνακινώσουν- τέτοια έποχή είχαν άνεβει στό σκηνή αὐτή τρία έργα καινούρια, για να μην προσέθεσμε και τό παιδικό ή την όπερα. Αλλάτε ή δεύτερη σκηνή δεν κλείνεται σ' ένα θέατρο 150 θέσεων, που είναι εύκολο να γεμίσει, αλλά δέχονταν τό κόσμο σε μία αίθουσα 400 θέσεων, που τό Σοβιετοκρατία γεμίσε, άπογευμα - έρωδο.

Και θά μπορούσαν να μου άπαντήσουν ίσως ότι είναι καλύτερη ή σημερινή δουλειά, αν ήταν. Μά έχω την έντύπωση πως άλλο είναι να έχεις ανεβάσει μέχρι τό Χριστούγεννα «Αμλετ» και «Τρελή τού Σαγιό», με μεγάλη και σ' αὐτό προσέλευση του κοινού κι άλλο να έχεις φτάσει στό Φεβρουάριο με τό «Χόρλντ και Μόντ» και επαναλήψεις. Αλλά να παίξεις «Εκλόνη» και να θριαμβεύεις στην Ελλάδα και στό εξωτερικό και άλλο να παροποιείς την «Αλκίνα» και να σε γιοχάρουν στην Επίδαυρο; Και σ' αὐτά θέτουμε δέν φταίνει ούτε οι ήθοιοι, ούτε οι άλλοι εργαζόμενοι του θεάτρου.

Θά μπορούσε να πει πολλά ακόμη κανείς. Αλλά ός μένουν μερικά για τό μέλλον (για τις οικονομικές σπατάλες, για τό διαγνώ όνθρώπων, για τις προσλήψεις που θέζουν σε σκέψεις). Θά περιοριστώ να θυμίσω μόν συνέντευξη του διευθυντή του ΚΘΒΕ στην εφημερίδα «Θεσσαλονίκη» στις 19 Δεκεμβρίου 1984, όταν είπε, με έπαινη ειλικρίνεια, «δέν πιστεύω ότι τό ΚΘΒΕ διανέει αὐτή τη στιγμή μιά περίοδο όχνης». Είναι

Ντζί Σάντ, που ή έκδοσή κάποιον έργον του στην ελληνική δημοσίευση προσήλπα σταύς εκδόσεις του. Οπτόσ, τελικό ό Ντζί Σάντ έκδόθηκε και διαβήθηκε. Μία άλλωλως, θα μπορούσαμε να πούμε, περίπτωση είναι ή Μαζόχ, ή Λεοπόλδος φόν Ζάχερ. Μαζόχ, πού όπως ό Σάντ, έδωσε κι αυτός τό όνομά του σέ μία διαστροφή, τόν μαζοχιζμό. Πρίν μερικά χρόνια είχαν εκδοθεί σ' ένα σημαντικό τόμο διηγήματα του Μαζόχ. Τώρα, ένα καινούργιο βιβλίο, διάσημο στό έξωτερικό. «Η Αφροδίτη μέ τή γούνα» εκδόθηκε στό ελληνικό.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Θά όξίε να πεί κανείς μερικά λόγια γιά τόν αξιόλογο αυτόν πνευματικό άνθρωπο πού γεννήθηκε στό Λένινγκρετ ή Γολκίεσκι τό 1835. Καταγόταν από παλιά οικογένεια, πού συνδύαζε αίματά σάν τό αλβανικό και τό ισπανικό και πού έδωσε μαζί σειρά από κρατικούς υπαλλήλους στην αύστρα - ούγγρική αυτοκρατορία. Ας σημειωθεί πώς ή πατέρα του συγγραφέα ήταν διευθυντής όπτιονομίας στην πόλη τους, μέ γνώστη έρδση γιά τήν καταστολή διάφορων έπαναστατικών κινήσεων μειονοτήτων. Εται ό αυτοκράτορας Φραγκίσκος Α' του όπένειμε τίτλο ευγένειας.

Είναι φυσικό ή συγγραφέας στην παιδική του ηλικία να έπηρεσάθηκε από τό αύστρικό περιβάλλον όπου μεγάλωνε. Κι αυτό φαίνεται ας πολλά κατωπία γραφτά του, κείμενα πού άρχισε να παρυσάει από έφηρβος και πού έκτιμήθηκαν από τούς καθηγητές του σάν «έργο συγγραφέως».

Σέ νεαρή ηλικία διδάσκει ιστορία στό Γκράτς, κι άρχίζει από τότε τή λογοτεχνική του καριέρα μέ ιστορικά μυθιστορήματα έπηρεσμένα από τήν ιδέα του πανολαθισμού, και θεατρικά έργα όπως «Οι στήχες του Μεγάλου φρειδερικού», πού άνθηκε στό Βερολίνο και προκάλεσε σκάνδαλο γιά τή άντιπρωσσαιική ιδέας του. Πρότυπό του, έκτός από τόν Γκαίτε, ήταν ό Ρούσκιν και ό Αλέξανδρος. Δικαιολογημένα λοιπόν άποκαλέστηκε ό Τουρκένιερ τής Μικρής Ρωσίας.

Τό έργο του άναγνωρίζεται σχετικό αύντομα, μεταφράστηκε σέ ξένες γλώσσες και βραβεύθηκε στό Παρίσι. Τά έργα του Ζάχερ - Μαζόχ άποτέλεσαν συγγραφικούς κύκλους μέ πιά σημαντικό τόν κύκλο πού έχει τόν τίτλο «Τό κληροδότημα του Κάνν», όπου περιγράφονται τό πάθος του άνθρώπου, ό θάνατος, ό πόλεμος, ή σημασία του χρήματος, ό έρωτας.

MARTYRIΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥ

Γιά τόν Μαζόχ, τό νέο Πλάτωνα όπως τόν άποκάλεσαν, πού πεθαίνει έξαομένοσ στό 1895, γράφει ή πρώτη του γυναίκα Βάντα φόν Ζάχερ - Μαζόχ στό βιβλίο της «Εξομολογήσεις τής ζωής μου». Άλλες πληροφορίες γιά τήν ιδιόρρυθμη ζωή του μάς δίνει τό βιβλίο «Ζάχερ - Μαζόχ και μαζοχιζμός» πού γράφει ό γραμματέας του Σίλκενγκολ. Ο Μαζόχ μέ τό παράξενα έρωτικό «γούστα», τής συμβολαιογραφικής πράξης ύποταγής, τήν παιδαγωγική του, τής μεταμφιεσίος του πότε σέ ύπηρετή ή λσπή και πότε σέ θήραμα τών γυναικών πού άγάπησε, είναι αυτός πού σκηνοθετεί τής καταστώσεις, έξωθεί τής αγαπημένες του στην πορνεία και εισάγει στό ζεύγος «τόν τρίτο άνθρωπο», τόν Έλληνα, όπως τόν όνομάζει, πού θά παρέμβει κάτω από νέους «νόμους φιλοεθνίας» (π. Κλοσφορκ) γιά να όλοκληρώσει τό πάθος του και να δικαιωθεί έτσι ή γυναίκα πού βέλει να τού μείνει πιστή, προδίδόντάς τον.

Η πρώτη του περιπέτεια μέ τή Άννα φόν Κοτόβιτς έμπνέει τό έργο του «Η διαλυμένη γυναίκα» και ή σχέση του μέ τήν θάνα φόν Πίστωρ καταγράφεται στην περιήμηση «Αφροδίτη μέ τή γούνα» πού εκδίδεται τό 1870. Οπτόσ ή γυναίκα πού στόθηκε ό μεγόλος έρωτας του συγγραφέα ήταν ή Ορόρ Ρουμμέν, πού άλληλογραφούσε μαζί του μέ τό ψευδώνυμο «Βάντα». Παντρεύτηκε τό 1873, έζησαν λίγα χρόνια μαζί, αλλά ό θίος τους ήταν πολυπόταρχος και σ' αυτόν άνακατέθηκε και ό Λουδοβίκος Β' τής Βουαρίας. Τέλος ό Ζάχερ - Μαζόχ παντρεύτηκε τό 1877 μέ τήν γυναικερνώνα τών παιδιών του. Πέθανε, όπως γράψαμε, τό 1895, έξαομένοσ.

«Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΜΕ ΤΗ ΓΟΥΝΑ»

Τό μυθιστόρημα αυτό θριασκεία στόν πρώτο τόμο του κύκλου πού όνομάστηκε «Τό κληροδότημα του Κάνν». Στο βιβλίο αυτό βασικό πρόσωπο είναι ό Σεβερέν φόν Κουζνίκσι πού ή ιδιόρρυθμη συμπεριφορά του έδωσε τήν άφορμή στόν Κράφτ - Εμπινγκ να μιλήσει στό έργο του «Ψυχράβεια σεξουαλς», τό 1893, γιά τήν μαζοχιζτική διαστροφή.

Μέ τόν όρο «μαζοχιζμός» ή ψυχιατρική όρίζει τή σεξουαλική διαστροφή στην όποια ή άπόλαυση συνδέεται μέ τόν πόνο και τήν ταπεινώση. Ο Φρόντν στό κείμενο του 1924 «Τό οικονομικό πρόβλημα του μαζοχιζμού» άναλύει εύρύτερα τήν έννοια του μαζοχιζμού από τούς σεξολόγους τής έποχής τους. Οχι μόνον άναγνωρίζει στό μαζοχιζμό στοιχεία τής γενικότερης σεξουαλικής συμπεριφοράς άλλα περιγράφει κάτω από τό όνομα «ήθικος μαζοχιζμός» έκείνες τής μαρφες όπου τό ύποκείμενο, έξαιτίας έδως άσυνείδητου συναισθήματος έννοχης, τίθεται σέ θέση «θύματος», χωρίς να όνομείται καμία σεξουαλική ικανοποίηση, από τήν τόποτέτηξη αυτή.

Η ψυχαναλυτική φόρμουλα του μαζοχιζμού σάν «άντεσραχμένοσ σασι-όμιου» πού στήριχθηκε στην άποψη τής έσωτερικής σχέσης μαζοχιζμού - σασιόμιου, άμφισβητήθηκε από τούς νεότερους έπιστήμονες όπως ό Ρέικ.

Τή φαντασία προκρίνει ό Ζιλ Ντελζέ ως τόν κατ' έξοχόν μαζοχιζτικό «τόνο», γράφοντας έπιγραφματικά στό σηματικό δοκίμιο του «Η παρυσίαση του Ζάχερ - Μαζόχ. Τό ψυχρό και τό σκληρό» ότι: «Ο μαζοχιζμός είναι ή τέχνη του φοντάτρεσθαι». Ο Ζιλ Ντελζέ ύποστηρίζει ότι τό πέραςμα από τό σασιόμιό στό μαζοχιζμό προσηύχεται μία διαδικασία (processus) άποσεξουαλικποίησης και έπανασεξουαλικποίησης, άλλα δέχεται έπιπλέον ότι ή μαζοχιζτική σεξουαλικποίηση διαβέει μία έρωτικό νόνο δύναμη πρωτογενή.

Από όλα τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι ή λογοτεχνία του Λεοπόλδου φόν Ζάχερ - Μαζόχ είναι από κείνες πού προβληματίζουν και δημιουργούν άτέλειμας σύζητήσεις. Εται είναι άπορίας όξιο πώς ό συγγραφέας αυτός έμενε άγνωστός στην Ελλάδα, άκόμη και στους κύκλους τών ανθρώπων πού όνοπουν τό βιβλίο. Ας προστεθεί, όμως, ότι, όπως μάς πληροφορούν, ούτε και στό έξωτερικό είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα τό βιβλίο του.

από, ένιναν «άργανισμός» - τέρας», πού πιθανόν να έχουν (βά έπρεπε να έχουν) τήν τύχη τών δεινοσαύρων και τών μαμούθ. Και ή γιγαντιαία αυτή όσος γίνεται πιά άδικοαλόγητος όν τοποθετήθει μέσα στό ελληνικό μέγεθος. Σέ μία χώρα όπου ύπάρχει μίσηση σχολή κλών τεχνών, ένα μόνο κρατικό όδειο, μία όπερα, μέτριες πιά δραματικές σχολές και -πρσαντός- σέ έγκληματικό θαυμό έλόχους βιβλιοθήκες, δεν είναι νοητό να ύπόρχουν κρατικά θέατρα πού άποσυχλούν πάνω από 300 άτομα τό καθένα.

Και τό φαινόμενο παίρνει άκόμη πιά άσχημη μορφή όταν διαπιστώνει κανείς πώς τό παραπάνω έργο είναι μικρό και κακής ποιότητας. Μιλήσει όλοι γιά παραγωγή τέχνης. Ας τήν έφηρμώσουμε και στην περίπτωση τών κρατικών σκηνών: τί παίρνουν και τί άποδίδουν; Πάλι θα έναπομεί πώς τό πρόβλημα δεν είναι σημειντό. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να έπισμαινεται και προπαγόνδ, δεν σημαίνει ότι, μέ τή δικαιοχγία αυτή (ήτι δηλαδή ύπάρχει πια καλύτερο) πρέπει τό κουκουλόνο-

Και θέσθια, λένε ό καλλιτέχνες: ός όσως τό κράτος χρομάται γιά να άνεβαίνουν περισσότερα έργα. Τό θέμα είναι ότι τα χρήματα δίνονται

τέλη Φεβρουάριου. Ίσως δεν θα ύπαρξει άλλο

από τίς εισπράξεις, από τό φόρο δημοσίων θεαμάτων, από τόν ΟΠΑΠ, από τόν ΕΟΤ; Θά γίνει άκόμη χειρότερη ή εικόνα. Αλλά έτσι είναι.

Παλιό είναι τό πρόβλημα

Συνήθως, όταν τίθεται τό θέμα, λένε: πιά αυτά γίνονταν και παλαιότερα. Είναι μία βολική γενικότητα γιά να μπόρσει να βολώσει κανείς τό νερά. Και θέσθια, ύπάρχουν και ήθσοποι πού δεν έπαίκαν κάποια χρονιά ή πού έπαίκαν λίγο. Και ήταν βασανιστικό τό πρόβλημα, στό όποιο άναζητούνταν λύσεις, μέ αύξηση τής δραστηριότητας σέ σημεία, θέσθια, παράτομα. Ενώ δεν είναι, όγουρα, λύση τό να αύξάνει κανείς τόν αριθμό τών ήθσοπιών πού έχει. Γιστί τότε μέ μισθολογική άκρίβεια ό ή χρησιμοποίηση μείν γίνονταν περισσότερο.

Μπορεί να είναι δυσάρεστο γιά τούς ήθσοπικούς του κρατικού και του έθνικού θεάτρου, όταν τούς τό

τερο τό φαινόμενο. Αλλά αυτό δέν σημαίνει ότι δέν είναι άπαρόδεκτο και ότι κάποτε δεν θα πρέπει να λυθεί. Και δέν θα λυθεί, θέσθια, όν προσληφθούν κι άλλοι ήθσοποι, μέ τήν πίσση τών ίδιων τών ήθσοπιών και τού συνδικαλιστικού τους Φορέα.

Είναι άσχημη ή εικόνα. Είναι σά να λένε: πιά, καθόμαστε και θέλουμε να καθόσουμε περισσότερο. Και δέν όποτεθεί, θέσθια, δικαιοχγία τό ότι ύπόρχουν άνεργοι ήθσοποι, ήτι ύπόρχουν και άνεργοι μαθηματικοί, άρχιτέκτονες, γιατροί, γεωπόνοι, άλλα δέν δημιουργούνται θέσεις άργομθίας (θέλα να έλιπώ) γιά να θέλει. Κι έπειτα, ποιοι και γιάτί είναι άνεργοι κάποιοι ήθσοποι, όν ό κ. διευθυντής του ΚΟΒΕ σέ μνηστεύη του είπε (και δέν είναι ψεύτης) ότι δέν έρχονται καλοί ήθσοποι έδώ να δουλέψουν - δέν είναι ψέμα-τα, Φρόντ, δυστυχώς, θέλουμε τις προαλήμεις και θέλουμε τις τις παραστάσεις, ιδίως τις δεύτερες διανομές. Επαμένους γιά ποιούς πρέ-

είπε, μέ έπαινητή εικόνα, «δέν πιστεύω ότι τό ΚΟΒΕ δινάει αυτή τή στιγμή μία περίοδο όκμης». Είναι μία κομψή όλοχγία άποτυχίας, πού συμπληρώνεται παρακάτω μέ τή φράση «τό Κρατικό θέατρο συμμετέχει σέ μία γενικότερη πολιτιστική κρίση ιδιαίτερα έντοπισμένη στό θέατρο ή άν θέλετε, ιδιαίτερα στις κρατικές σκηνές». Ποιός να φταίει όραγε; Έξέχασαν να τόν ρωτήσουν, έξέχασε να τό διευκρινήσει.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

Υ.Γ. Τό κείμενο αυτό είχε γραφεί όταν ή διοίκηση του ΚΟΒΕ έδωσε στή δημοσιότητα άπάντηση στό περιεχόμενο στην έρώτηση του κ. Παπακωνσταντίνου. Και ό γνωρίζοντες τό πράγματο άναρωτήθηκαν γιάτί διαλέχτηκαν γιά σύγκριση ό χρονικές 1979-80 και 1984-85. Εμείς θά παρακαλούσαμε να συγκριθούν ό χρονικές 1980-81 και 1983-84. Θά έβγαιναν τότε χρήσιμα τις προαλήμεις και θέλουμε τις τις παραστάσεις, ιδίως τις δεύτερες διανομές. Επαμένους γιά ποιούς πρέ-

τού «Λόντον Μάγκazine», ήταν άρκε- τή να άνα χροίσουν σάν Τόμας ντε Κουβίνου, παγκόσμια φήμη. Η πραγματική πρωτοπορία τών «Εξομολογήσεων» δέν είναι άλλη ή καταγραφή μιας περίπτωσης όφορμίας, αλλά ή πρωτοπορία μελέτη τής λειτουργίας του ύποκειμένου στό όνειρο. Ο ντε Κουβίνου έξερνούσε μέ ποσόν τρόπο τό μυαλό καταγράφει έμπειρίες πού συνδέονται μεταξύ τους και πώς τό άποδοτικό σχήματα τών όνειρων άποκαλύπτουν τις έμπειρίες τής παιδικής και έφηρβικής ηλικίας. Σήμερα, θέσθια, αυτό είναι πολύ γνωστό, όμως, ό ντε Κουβίνου, τό άνακάλυψε 25 χρόνια πρίν από τή γέννηση του Φρόντν. Τό βιβλίο άποτελείται από δύο μέρη και ό συγγραφέας είχε ύποσχεθεί ότι θά έγράφε και ένα τρίτο μέρος γιά να άπαντήσει σέ άντιρήσεις και άπορίες πού είχαν δημιουργηθεί άλλα τό τρίτο μέρος δέν γράφθηκε ποτέ. (Εκδόσεις «Εκάβη»).

Χάνιχ Μπέλ: «Τό τρίνο ήθεσ στη ώρα του»

Γνωστός γιά μεγάλα έργα και τιμη- μένος μέ τό Νόμπελ, ό Μπέλ έχει γράψει στά πρώτα χρόνια τής συγγραφικής του καριέρας μία σειρά από διηγήματα και άόμα τό βιβλίο «Μεταξύ ήμπεργκ και Τερόντοντς» - στόν χείμαρα τού 1946-47 - πού τελικά δημοσιεύθηκε μέ τόν τίτλο «Τό τρίνο ήθεσ στην ώρα του», πού μάς δίνεται τώρα μεταφρασμένο από τόν Έκωβό Μόρφη. Μιλάντας γιά τή νοσήλα του ούτη, ό Μπέλ λέει: «Ήταν πολύ θαρής έκείνος ό χείμαρας, πρέπει να κρπώσε ως τόν Απρίλη ή και τόν Μάη του 1947. Δέν θυμάμαι πιά τί δυσκολίες συνάντησα στό γράψιμο. Θυμάμαι μόνο τις δυσκολίες του χείμαρα σέ μία καταστρεμένη μεγαλοχπλη και τό προβλήματα πού ήταν κοινά γιά όλους τούς κατοίκους τής Εκείνη τή χρονιά δουλέαση όλη μέρα, όχι πολύ έντατικά όμως, γιά να έπισκευώσω τό σπίτι». Δυσκολες άρες γιά τόν συγγραφέα τού «Κάουον» και γιά όλους τούς Γερμανούς πού προσπάθισαν να ένασασθούν στό πόδιο τους. (Εκδόσεις «Γράμματα»).

«Ο Μπετόδεν μέσα από τήν άλλιογραφία του»

Τό βιβλίο αυτό όποτελεί μία μελέτη του Άμρναντου Αμρναντίτς, ένά ό κ. Καλαγριθός έχει κάνει τήν μεταφροση τών έπιστολών τού Μπετόδεν. Ο τρόπος πού γίνεται ή παρουσίαση πού μεγάλου σπουστή μέσα από αυτό τό βιβλίο διαφέρει ούσιαστικά από τόν τρόπο πού χρησιμοποιήθηκε από τούς γνωστούς κλασικούς βιογράφοους του και αυτό γιά να δέν προκείται γιά μία βιογραφία αλλά όπλά και μόνο από μία έπιλογή έπιστολών πού τού κρίθηκε ότι έχον όμοση σχέση μέ τό συμβάντα, είτε τά πιά σπουδία, είτε άκόμα μερικές φορές, τό πιά κοινά τής προσωπικότητας του ζωής. Μέ πρόσθετο να φανούν μέσα από αυτές διάφορες λεπτομέρειες πού άγνίζον κάποι ή κάποιο από τό έργα του, πού πληροφορούμεν γιά τήν οικογένειά του, τό περιβάλλον του, ή τέλος πού έπιτρέπουν να συλλάβουμε τόν τρόπο τής σκέψης ή τό χούμαρ του. Μία κατά τό δυνατόν σωστότερη χρονολογική ταξινόμηση και μερικά σχόλια κρίθηκαν άπορρήτσια γιά να μπόρσει ό άναγνώστης να παρακολούθησε εύκολότερα τό περιεχόμενο των αυτών τών έπιστολών. Ένα αξιόλογο βιβλίο μέ διακριτική εικόνογραφηση. (Εκδόσεις «Νεφέλη»).

Τόν Ιούλιο ή «Εουρόπα Καντάτ» Τά νιάτα τής Εύρώπης φέτος τραγουδούν στό Στρασβούργο

Από τήν Ελλάδα θά συμμετάσχει ή χορωδία τού πανεπιστημίου μας

σέ μία ευρωπαϊκή πόλη, σημαίνει πρακτικό τήν όλοποίηση αυτής τής έπιθυμίας γιά συγκέντρωση χορωδιών από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Οι διοργανώσεις

Φέτος ή συνάντηση «Εουρόπα Καντάτ» δέν γίνει στό Στρασβούργο κατά τό διάστημα 18 - 28 Ιουλίου και συμπλητεί μέ τόν έορτασμό του «Έτους μουσικής», όπως άνακηρύχθηκε τό 1985 μέ άδση ήμερομηνία από τήν ζωή τών Μπόχ, Χάιντελ και Σίτς.

Οι προηγούμενες διοργανώσεις έγιναν: τό 1961 στό Πασσάου, τό 1964 στό Νεέβερ, τό 1967 στην Ναμύρ, τό 1970 στό Γκράτς, τό 1973 στό Γτιουν, τό 1976 στό Λέιτσεστερ, τό 1979 στην Λουκέρνη και τό 1982 στην Ναμύρ.

Εφέτος, στό Στρασβούργο, θα άναγκραυνούν 4.000 χορωδία πού θα τραγουδήσουν σέ μία τέλεια πολυφωνία και έχοντας σάν όνειρο ότι χιλιάδες άλλων νέων θα έναυθον μαζί τους στο χτίσιμο μιας πολιτιστικής Εύρώπης, θυμίζοντας πώς ά άνθρωπος δεν μπορεί να ήσσι μόνο μέ ψωμί, τούλκιστον από τότε πού άνακάλυψε τις πολιτιστικές αξίες - ή πού τής δημιουργήσε.

Στήν διάρκεια τών δέκα ήμερών πού θα κρατήσει ή έκδήλωση, θά ύπόρχουν τρία μεγάλα καλλιτεχνικά γεγονότα: Τό πρώτο είναι τό «όνοχι τό τραγούδι» όπου 4.000 χορωδία θα τραγουδήσουν υπό τήν διεύθυν-

σέ τρία μεγάλα καλλιτεχνικά γεγονότα: Τό πρώτο είναι τό «όνοχι τό τραγούδι» όπου 4.000 χορωδία θα τραγουδήσουν υπό τήν διεύθυν-



Ο μουσικός Γουόλφγκανγκ Μπέρτελμους πού θά μετεφράσει μέ τήν πρωτοπία τήν έρευνή - Εουρόπα Καντάτ..

σέ ενός μασέτρου, πράγμα πού θα δώσει μία άξέσπαστη έμπειρία τόσο στους χορωδούς όσο και στο κοινό. Τό δεύτερο γεγονός είναι τό «Έργα-

στήρι». Σ' αυτό ό χορωδία σέ σύνολο από 100 ως 400 θά κατεβούνονται από ένα διάστημα μασέτρου. Σέ κάποιο όραμενο χρονικό διάστημα, οι συμμετέχοντες θα κάνουν δοκιμές σέ έργα πού θα έχουν προετοιμάσει προηγουμένως και τά έργα αυτά θα παρουσιάζονται στις βραδιές κύριες συναυλίες. Οι χορωδίες έπιλέγονται μέ αύστρικό κριτήριο ποιότητας και, πρίν να πραγματοποιήσουν ό έπίσημες έμφανίσεις, γίνονται έντατικές δοκιμές.

Τό τρίτο γεγονός τής συναντήσεως είναι τό «κοντσέρτο». Κάθε χορωδία θα παρουσιάσει τό ρεπερτόριο τής σέ «μικρά κοντσέρτα». Εται κάθε μέρα τόσο οι χορωδίες, όσο και τόν κοινό, θα μπόρουν να έπιλέξουν άνάμεσα σέ δέκα ή και περισσότερα «μικρά κοντσέρτα» πού θα δίδονται από τις έπιμέρους όμαδες. Τα όράδια όλοι οι χορωδία θα μετέχουν σέ σηματικό κοινόντορο.

Τό τρίτο γεγονός τής συναντήσεως είναι τό «κοντσέρτο». Κάθε χορωδία θα παρουσιάσει τό ρεπερτόριο τής σέ «μικρά κοντσέρτα». Εται κάθε μέρα τόσο οι χορωδίες, όσο και τόν κοινό, θα μπόρουν να έπιλέξουν άνάμεσα σέ δέκα ή και περισσότερα «μικρά κοντσέρτα» πού θα δίδονται από τις έπιμέρους όμαδες. Τα όράδια όλοι οι χορωδία θα μετέχουν σέ σηματικό κοινόντορο.

Μεγάλη συναυλία

Στά πλαίσια της «Εουρόπα Καντάτ» θα όργανωθούν και μερικές έξαιρετικές συναυλίες μέ τήν συμμετοχή τής φιλαρμονικής όρχηστρας τού Στρασβούργου, τής νέας φιλαρμονικής όρχηστρας τής γαλλικής ραδιοφωνίας και άλλων μουσικών συγκροτημάτων πανευρωπαϊ-

κής φήμης. Στά έργα πού θα παρουσιασθούν περιλαμβάνονται συνθέσεις τών Μπόχ, Σκαρλότι (Στάμπιτ Μάτερ), Χάιντελ, Σίτς (Μαγκνίφικα), Μπερλιόζ (Τέ Ντέιμυ), Ρεσπίγκι, Πεντερέστι, Μπρίττεν, Οχάνα, Μπούχαρτ, Σμιτ και τών σύγχρονων Σενάκη και Χάλφτερ. Όπως καταλαβαίνει κανείς ή έκδήλωση αυτής θα είναι μεγάλου καλλιτεχνικού ένδιαφέροντος και θα άποτελέσουν μουσικά γεγονότα.

Από ελληνικής πλευράς, στό «Εουρόπα Καντάτ» τό 1985 θά έχουμε και πάλι τήν συμμετοχή τής χορωδίας τού μουσικού τμήματος τού πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πού διευθύνει ό Γιάννης Μάντακας.

Η χορωδία τής Θεσσαλονίκης θα παρουσιάσει καθαρά ελληνικό πρόγραμμα, συμβάλλοντας έτσι στην προβολή τής ελληνικής μουσικής σ' έναν κόσμο ειδικών άπ' όλη τήν Εύρώπη. Συγκεκριμένα ή χορωδία τού κ. Μάντακα θα έρμηνεύσει έργα Αντωνίου («Προμήθεας»). Αόλμη («Τετέλεσται») καθώς και μικρά χορωδιακά έργα Γιάννη Κωνσταντινίδη, Γιάννη Παπαζιάνοου και Τάσου Παπάμ και ένα έργο τού Γιάννη Σενάκη, πού δέν άνακωμώθηκε ό τίτλος του. Αξίζει να σημειωθεί ότι τό μουσικό τμήμα τού Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μέ τις συχνές του συμμετοχές στις έκδηλώσεις τής «Εουρόπα Καντάτ» έχει προβάλει πολλά έργα Ελλήνων συνθετών στις χιλιάδες τών μουσικών, χορωδιών και όκρστων των διοργανώσεων αυτών. Έδως όκομψή πού προέρχεται από πολλές χώρες τής ήπειρού μας, άλλα και από άλλες ήπειρους.